

Nadační fond pro podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením vydal toto logo, které je důkazem skutečného zaměstnávání handicapovaných lidí.

Co je chráněná dílna

Chráněnou pracovní dílnou je každý zaměstnavatel, který obdržel příspěvek na vytvoření chráněné pracovní dílny (dále jen CHPD) od úřadu práce v souladu s ustanovením § 76 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti. O poskytnutí příspěvku na vytvoření CHPD uzavírá úřad práce se zaměstnavatelem písemnou dohodu. Zaměstnavatel se v dohodě zavazuje v souladu s uvedeným ustanovením zákona o zaměstnanosti, že se bude jednat o pracoviště, kde je v průměrném ročním přepočteném počtu zaměstnáno minimálně 60 % osob se zdravotním postižením (OZP). Dále se zavazuje, že bude CHPD provozovat po dobu dvou let. «

Zdroj: MPSV

Chráněné podnikání

Foto: DNY59/istockphoto.com

Přestože stát nastavil pro podporu činnosti chráněných dílen jistá pravidla, zbývá ještě vyřešit několik problémů, které stojí plnému rozvoji sociálního podnikání v cestě. Jak podotýká Martin Kovář, ombudsman a ředitel Rozvoje péče o zákazníka ČSOB, přímá i nepřímá podpora zaměstnavatelů a povinnost handicapované zaměstnávat ze zákona jsou opatření, která postavení znevýhodněných osob na trhu práce zlepšují. Upozorňuje však, že je potřeba postupovat dál. „Domnívám se, že se situace rok od roku lepší. Ne kvůli nějakým zázračným intervencím a antidiskriminačním opatřením státu, ale zejména

díky vlastní iniciativě lidí s handicapem, podpoře z neziskového sektoru, jejich vzdělávání a v neposlední řadě i určité atraktivitě handicapovaných pro zaměstnavatele, uvážíme-li poměr ceny a výkonu a možné subvence,“ míní **Martin Kovář**.

Další podpůrné programy pro handicapované i zaměstnavatele mají na starosti některé neziskové organizace, jako jsou Konto Bariéry nebo Nadační fond pro podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením. V jistém ohledu doplňují nedostatky státních intervencí, když se podílejí na projektech, které jsou cílené a tím pádem v konečném důsledku

Práce handicapovaných nespočívá zdaleka jen v lepení krabiček nebo výrobě keramiky. Lidé s různým stupněm postižení dokázali, že si dovedou poradit i s prací číšníka, manažera nebo úspěšného podnikatele.

také efektivní. „V zaměstnávání osob se zdravotním postižením jsou zapotřebí systémové změny, je potřeba stabilizovat jak otevřený pracovní trh, tak ten chráněný, který je zčásti dotován státem. Je nutné prosadit rozvoj sociálního podnikání a je zapotřebí vymýtit podvody v náhradním plnění,“ jmenuje základní priority dalších kroků **Lenka Kohoutová**, předsedkyně správní rady Nadačního fondu pro podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením.

Rentabilní byznys

K 30. červnu loňského roku podpořily úřady práce napříč republikou celkem 1496 chráněných

pracovních míst. Šestnáct z nich vytvořil také úspěšný chebský podnikatel Milan Juříček, který v roce 2006 založil chráněnou dílnu Propos Partner. „Jako postižený jsem měl odjakživa těžkosti s hledáním zaměstnání. Většinou šlo o práci na dobu určitou, neměl jsem nic stálého ani žádnou jistotu. Když jsem začal pracovat jako operátor kamerového systému pro Městskou policii v Chebu, napadlo mě, že bych mohl založit chráněnou dílnu a začít v tomto oboru také podnikat,“ vzpomíná **Milan Juříček** na své předešlé zkušenosti a první impulz k osamostatnění. Do firmy Propos Partner

se začali hlásit první uchazeči a k dohledu nad městskými kamerami přibýly další aktivity. Dnes má Propos Partner šestnáct handicapovaných zaměstnanců, kteří pracují v několika kamenných prodejnách s elektronikou, obsluhují přidružený e-shop nebo nabízejí kompletní vybavení kanceláří – od dodávky přes montáž až po případně dovybavení elektrospotřebiči. V polovině loňského roku otevřel Propos Partner ve spolupráci s partnerskou společností Blesková razítka sběrnou razítek. „V budoucnu bychom rádi expandovali také do Prahy a chtěli bychom mírně rozšířit i portfolio našich služeb,“ prozrazuje Juříček. Na otázku,

Flash interview

Jak si obecně stojí chráněná pracoviště a jakou podporu a informovanost směrem k veřejnosti podněcuje Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR? Na otázky měsíčníku KOMORA.cz odpovídala mluvčí ministerstva Štěpánka Filipová.

Jakou formu státní podpory chráněná pracoviště v současné době dostávají?

Chráněná pracovní dílna, pracoviště vytvořené nebo vymezené na základě dohody s úřadem práce, která zaměstnává v průměrném ročním přepočteném počtu více než 60 % osob se zdravotním postižením, má nárok na poskytnutí příspěvku na podporu zaměstnávání na základě zákona o zaměstnanosti. Příspěvek se poskytuje čtvrtletně, a to zpětně ve výši skutečně vyplacených mzdových nákladů na zaměstnance v pracovním poměru, včetně povinných odvodů. Maximální výše dotace na jedno chráněné místo činí 8000 korun měsíčně.

Dále má chráněná dílna možnost získat příspěvek na částečnou úhradu provozních nákladů, přičemž o poskytnutí příspěvku a jeho výši rozhoduje příslušný úřad práce. Poskytuje se taktéž příspěvek na samotné vytvoření chráněné pracovní dílny, který představuje 320 544 korun na každé pracovní místo. Maximální roční výše příspěvku na provozní náklady činí 137 376 Kč na jednoho zaměstnance. Ve skutečnosti jsou ale tyto příspěvky mnohonásobně nižší. Záleží na tom, kolik má daný úřad práce k dispozici prostředků na realizaci aktivní politiky zaměstnanosti.

Chystáte v tomto systému nějaké změny, nebo zůstane zachován stávající status quo?

Změny ve výši ani způsobu poskytování příspěvků nejsou plánované.

Ovlivnila nějak hospodářská recese a růst nezaměstnanosti oblast chráněných dílen?

Hospodářská recese se pravděpodobně stejně jako dalších podnikatelských subjektů dotkla také jich. Od roku 2007, kdy k 30. červnu bylo podporováno 2343 pracovních míst pro handicapované, klesl tento počet na 1496 k 30. červnu 2009. Zde je však nutné zdůraznit, že roli hraje také objem prostředků vyčleněných ve státním rozpočtu na tyto účely. Přímou souvislost mezi hospodářskou recesí a úbytkem chráněných pracovních míst tedy nelze prokázat.

Kde mohou podnikatelé obdržet informace o možnostech náhradního plnění?

Ministerstvo práce a sociálních věcí například v roce 2009 vydalo prospekt Informace pro osoby se zdravotním postižením v oblasti zaměstnanosti, kde jsou informace o plnění povinného podílu zachyceny. Na portálu MPSV zaměstnavatelé naleznou všechny potřebné informace k této oblasti. Zároveň jsou zaměstnavatelé, kteří mají povinnost zaměstnávat osoby se zdravotním postižením, informováni místně příslušnými úřady práce.

Existuje nějaký monitoring, jak podniky s více než 25 zaměstnanci náhradní plnění využívají?

Ano, existuje statistika, jakým způsobem je povinný podíl zaměstnávání osob se zdravotním postižením plněn. Například z celkového plnění 6,61 % v roce 2008 bylo plněno přímým zaměstnáváním 3,73 %, odběrem výrobků 2,43 % a odvodem do státního rozpočtu 0,45 %.

co by poradil svým případným následovníkům, bez váhání odpovídá: „Rozhodně doporučuji, aby budoucí podnikatelé pečlivě zvážili, jaký typ činnosti zvolit. Je totiž velkou výhodou, když nejste závislý jen na státních dotacích. A finanční nezávislost se dá získat jen tehdy, když je vaše podnikání rentabilní. I chráněné podnikání je byznys, kterým můžete zákaznicky oslovit.“

Stálá pracovní místa pro zrakově postižené vytvořila společnost Vyšehrad 2000 Group v pražské restauraci Pod křídlem noci, kde se stoluje v absolutní tmě. „Vyučil jsem se prodáváčem, ale pracoval jsem v restauraci, v baru a na recepci. Komunikovat s lidmi a prokazovat jim službu mě vždycky bavilo,“ vypráví Petr Veselý o tom, čím se živil před autonehodou, kvůli které přišel o zrak. „Abych mohl i po nehodě pracovat s lidmi, absolvoval jsem rekvalifikační kurz na maséra, kterého dělám už jedenáctým rokem. Na konkurz do restaurantu ve tmě jsem se přihlásil spíš ze zvědavosti. Práce tady mě baví a nutí mě k dalšímu osobnímu rozvoji nejen v jazykových dovednostech,“ dodává.

Provozovatel restaurace oslovil Pobytové rehabilitační a rekvalifikační středisko pro nevidomé Dědina, aby pomohlo s hledáním personálu, jeho odborným školením a zároveň s úpravou celého ztemnělého prostoru. „Do projektu jsme se zapojili velmi rádi. Nápad na zřízení restaurace, kde by mohli naši klienti dlouhodobě pracovat, nám totiž přišel zajímavý a ojedinělý,“ vzpomíná na začátek spolupráce ředitelka Dědiny Marie Schifferová. Práce v restauraci není podle ní pro nevidomého nebo slabozrakého člověka náročná. Obsluha sebe sama je totiž každodenní samozřejmostí. V restauraci je vše ulehčené tím, že personál nemanipuluje se sporákem, neservíruje omáčky ani horké nápoje a talíře s jídlem se podávají stolujícím přímo do rukou.

Vyrobeno handicapovanými

Nadační fond pro podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením je jediným fondem v ČR, který se výhradně věnuje problematice zaměstnávání osob se zdravotním postižením. „V počátku se nám zdálo, že máme přispívat na projekty, které podpoří jednotlivce při nasměrování do pracovního procesu. Pomohli bychom však velmi malé skupině osob. Ačkoli pomáháme i v jednotlivých opodstatněných případech, chceme být prospěšní plošně. Proto vznikla ochranná známka Práce postižených,“ uvádí Lenka Kohoutová. Jde o systém, jenž posuzuje zaměstnavatele, kteří pracují s lidmi se zdravotním postižením. Zaměstnávají je a skutečně jim vytvářejí prostředí pro to, aby mohli pracovat za nediskriminačních podmínek.

„Ochranná známka v žádném případě nepodporuje zaměstnavatele, kteří se podílejí na přefakturacích

Foto: George Clerk/istockphoto.com

Firmy zaměstnávající více než 25 lidí mají povinnost přispívat k větší zaměstnanosti postižených. Jednak přímo zaměstnáním, odběrem výrobků či služeb nebo odvodem do státního rozpočtu.

a různých podvodech v náhradním plnění. Ochranná známka ukazuje na skutečnou práci," zdůrazňuje Kohoutová. Nákupem práce a výrobků označených ochrannou známkou Práce postižených jde o přímou pomoc. Dalším projektem nadačního fondu je aktivita Neseď a jdi pracovat, která se rozeběhne v brzké době a která bude velkou virtuální nabídkou a poptávkou na trhu práce pro osoby se zdravotním postižením. Tradiční akcí je víkendový festival Žiju jako TY!, který letos proběhne už počtvrté.

1 496

tolik chráněných pracovních míst k 30. červnu loňského roku podpořily tuzemské úřady práce.

Náhradní plnění

Firmy zaměstnávající více než 25 lidí mají povinnost přispívat k větší zaměstnanosti postižených. Jednak přímo zaměstnáním a jednak odběrem výrobků či služeb nebo odvodem do státního rozpočtu (viz box). Některé firmy, jako například banka ČSOB, náhradního plnění využívají. „Dlouhodobě spolupracujeme s chráněnou dílnou Ergotep, která pro naši Poštovní

spořitelnu zajišťuje celou řadu dodavatelských prací – od skladování, výroby propagačních předmětů, distribuce, direct marketingu až ke zpracování části bankovních operací, které je možné jen díky vysoce zabezpečenému datovému mostu. Tato spolupráce je unikátní nejen v tom, že dáváme práci 140 zdravotně znevýhodněným zaměstnancům, ale je také oboustranně výhodná – nejde o charitu, ale o naprosto konkurenceschopný byznys,“ říká Kovář.

Bohužel se stále objevují i takové případy, kdy podniky tuto povinnost obcházejí přefakturováním zboží či služeb. Často se tento podvod děje například při nákupu kancelářských potřeb. Objednáte si zboží u firmy A, která vám je také dopraví. Na zaměstnance se zdravotním postižením v takové firmě rozhodně nenarazíte. Fakturu za dovezené zboží vám však firma A dodá, ale od firmy B, která zaměstnává osoby se zdravotním postižením a poskytuje náhradní plnění. „Přefakturace je v podstatě daňový únik. Výmluva, která je na hraně zákona. Bohužel musím říci, že se na tomto díky nešťastně napsanému zákonu podílí i většina státních úřadů,“ konstatuje Lenka Kohoutová.

Ministerstvo práce a sociálních věcí realizovalo systémový projekt Zvýšení efektivity systému podpory zaměstnávání OZP v ČR, jehož výstupem budou opatření v této oblasti – návrh komplexního systému, metodika a pilotní ověřování úřady práce. „Jedná se o komplexní revizi podpor v oblasti zaměstnávání osob se zdravotním postižením. Cílem je nalezení efektivní podpory a optimální kombinace nástrojů podpory zaměstnávání handicapovaných,“ upřesnila mluvčí ministerstva Štěpánka Filipová. «

Foto: danleap/istockphoto.com

Možnosti náhradního plnění

Zaměstnavatelé s více než 25 zaměstnanci v pracovním poměru jsou povinni zaměstnávat osoby se zdravotním postižením. Povinný podíl osob se zdravotním postižením na celkovém počtu zaměstnanců zaměstnavatele činí 4%. Pokud zaměstnavatel nesplní povinný podíl potřebným počtem zaměstnanců, kteří jsou osobami se zdravotním postižením, může využít možnosti odběru výrobků nebo služeb od zaměstnavatelů převážně zaměstnávajících osoby se zdravotním postižením nebo zaplatit za příslušný počet osob se zdravotním postižením odvod do státního rozpočtu. Způsoby plnění může zaměstnavatel vzájemně kombinovat. «

Zdroj: MSVP